

บทที่ 5

แนวทางการจัดการเวียงกุมกามเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บทนี้เป็นการศึกษาเพื่อเสนอแนวทางการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเวียงกุมกาม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้

5.1 การศึกษาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมของการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ

5.1.1 สภาพปัญหาในการจัดการแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเวียงกุมกาม

5.1.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของภาคประชาชน ผู้นำชุมชน และนักวิชาการ ฯลฯ ต่อการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพ

5.1.3 แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้

5.1.4 การศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมของการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ

5.2 แนวทางการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเวียงกุมกาม

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

5.1 การศึกษาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมของการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ

หัวข้อนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมของการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

5.1.1 สภาพปัญหาในการจัดการแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเวียงกุมกาม

จากที่เก็บข้อมูลศึกษามาทั้งหมดเวียงกุมกามทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาของการที่จะเข้าไปเรียนรู้ ทางด้านสื่อการเรียนรู้ รวมทั้งในด้านการท่องเที่ยว โดยมีการแบ่งปัญหาของการจัดการแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยปัญหาของการเรียนรู้มรดกวัฒนธรรมเวียงกุมกามที่มีปัญหาทางด้านป้ายนำชมควรมีการนำวัสดุที่คงทนและเหมาะสม มีอัตลักษณ์ที่เหมือนกันเพื่อทำให้เกิดความสวยงาม สร้างความสนใจให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมเวียงกุมกาม

การสร้างสื่อวีดิทัศน์ภายในศูนย์บริการข้อมูลเวียงกุมกาม การจัดห้องแสดง ภายในศูนย์บริการข้อมูลเวียงกุมกามไม่เพียงพอ

มัคคุเทศก์นำชมเป็นมัคคุเทศก์จากชุมชน จากการสำรวจพบว่ามัคคุเทศก์ไม่สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ ทำให้ชาวต่างชาติไม่สามารถเข้าใจได้

สภาพปัญหาในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของการท่องเที่ยวเวียงกุมกามมีป้ายบอกทาง เอกสารแนะนำ และแผนที่ ไม่มีเอกสารให้แก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ สิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องของที่จอดรถ ห้องน้ำ ศาลาพักผ่อน มีเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ร้านอาหาร น้ำดื่ม รวมถึงของที่ระลึก มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ

5.1.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของภาคประชาชน ผู้นำชุมชน และนักวิชาการ ต่อการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพ

หัวข้อนี้เป็นการศึกษาและเก็บข้อมูลของภาคประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนเวียงกุมกาม เพื่อทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะถึงแนวทางการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ในประเด็นการสนทนาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนาของผู้ให้ข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่คัดเลือกจากการสุ่มแบบจงใจ (Purposive Sampling) จากประชาชน ผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนเวียงกุมกาม จำนวน 10 คน ซึ่งประกอบด้วย เจ้าอาวาสวัดช้างค้ำ พนักงานศูนย์บริการข้อมูลเวียงกุมกาม ประธานชมรมกลุ่มรดม้า-รดราง อาสาสมัครวัฒนธรรม

ผู้ใหญ่บ้านช้างค้ำ เจ้าหน้าที่ขับรถรางเบอร์ 3 บ้านช้างค้ำ นักวิชาการประชาสัมพันธ์เทศบาลตำบลท่า
วังตาล สมาชิกสภาเทศบาลหนองหอย เจ้าของร้านของที่ระลึกในวัดช้างค้ำ นักวิชาการวัฒนธรรม
ชำนาญการสำนักกระทรวงวัฒนธรรม

ซึ่งการสนทนากลุ่มในครั้งนี้ สรุปได้ว่าการที่จะจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีแนวทางดำเนินการดังนี้

1) การจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างมี
ประสิทธิภาพนั้น ภาคประชาชนในชุมชนเวียงกุมกามต้องมีบทบาทและส่วนร่วมในการ
ดำเนินการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพราะว่า
ประชาชนในชุมชนเวียงกุมกามเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรม และเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
ส่วนได้ส่วนเสียกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนเวียงกุมกาม ดังนั้น การที่จะดำเนินการใดๆ ที่
เกี่ยวข้องกับเวียงกุมกาม ประชาชนในชุมชนควรมีส่วนร่วม ทั้งมีส่วนร่วมในการแสดง
ความคิดเห็นและการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรักษาคุณค่าให้เวียงกุมกามในการเป็นแหล่ง
เรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไป

2) แนวทางการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างมี
ประสิทธิภาพ จากการสนทนากลุ่มจากภาคประชาชนร่วมกับผู้ศึกษา ได้เสนอแนวทางให้มีการ
จัดแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่สะท้อนวิถีชีวิต อัตลักษณ์และความเป็นมาของชุมชนเวียงกุมกาม
เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่คนทั้งในชุมชนและภายนอกชุมชน ได้ในการศึกษาเรียนรู้ ทำความ
เข้าใจ รวมถึงการแบ่งหน้าที่ของการทำงานระหว่างรัฐและชุมชนอย่างชัดเจนต่อพื้นที่ของเวียง
กุมกาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเป็นแหล่งเรียนรู้และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนเวียง
กุมกาม

3) เพื่อให้การบริหารจัดการเวียงกุมกามให้มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเวียง
กุมกามเป็นพื้นที่ที่มีส่วนราชการหลายหน่วยงานเข้ามาดำเนินการต่างฝ่ายต่างทำ การสนทนา
กลุ่มครั้งนี้เสนอว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มี
ขอบเขตอำนาจหน้าที่ ครอบคลุมพื้นที่ได้ครอบคลุมทั้งจังหวัด ควรจะสามารถเข้ามามีบทบาท
ดำเนินงานในส่วนของการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม

4) ศูนย์บริการข้อมูลเวียงกุมกาม จะเป็นสถานที่ที่สำคัญในการบริการข้อมูลเพื่อการ
เรียนรู้และท่องเที่ยว แต่ปัจจุบันการดำเนินการจัดการและสภาพของสื่อการเรียนรู้มีปัญหา
ยังอยู่ในสภาพที่ไม่เหมาะสม ขาดประสิทธิภาพของการบริการเพื่อการการเรียนรู้และ

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผลการสนทนากลุ่มครั้งนี้เห็นควรมีการดำเนินการปรับปรุงทั้งการบริหารจัดการและการจัดแสดงสื่อนิทรรศการในศูนย์บริการข้อมูลเวียงกุมกามแห่งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

5.1.3 แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคั้งนี้

แนวคิดที่ผู้ศึกษาจะนำมาใช้ประกอบการเสนอแนวทางการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมครั้งนี้ คือ แนวคิดกับการพัฒนาแหล่งทรัพยากรวัฒนธรรมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและแนวคิดการสร้างแหล่งเรียนรู้ ตามที่เสนอไว้ในบทที่ 2 สำหรับแนวคิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนหรือชุมชน นำมาใช้ในการศึกษาคั้งนี้ได้ เนื่องจากชุมชนเวียงกุมกาม ประกอบด้วยหลายชุมชนที่มีลักษณะเป็นสังคมเมือง มีพื้นที่อยู่ในเขต 2 อำเภอและ 3 เทศบาล ซึ่งไม่มีศักยภาพและความเข้มแข็ง เนื่องจากชุมชนไม่มีเอกภาพ ดังนั้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนจึงไม่สามารถทำได้

5.1.4 การศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมของการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ

เป็นขั้นตอนของการศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมของการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีขั้นตอนของการพิจารณาโดยนำผลการศึกษาและแนวคิดทฤษฎี มาประกอบการพิจารณา ตามลำดับ ดังนี้

- 1) นำผลการศึกษาในบทที่ผ่านมา ซึ่งทำให้เห็นสภาพปัญหาในการจัดการแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเวียงกุมกาม ตามข้อ 5.1.1 มาประกอบการพิจารณาวิเคราะห์
- 2) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของภาคประชาชน ผู้นำชุมชน และนักวิชาการ ฯลฯ ต่อการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ในประเด็นการสนทนาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ตามข้อ 5.1.2 ซึ่งในที่นี้ผู้ศึกษามีความเห็นสอดคล้องกับความคิดและข้อเสนอแนะเรื่องการบริหารจัดการเวียงกุมกามให้มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเวียงกุมกามเป็นพื้นที่ที่มีส่วนราชการหลายหน่วยงานเข้ามาดำเนินการต่างฝ่ายต่างทำ การสนทนากลุ่มครั้งนี้เสนอว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ ครอบคลุมทั้งจังหวัด ควรจะสามารถเข้ามามีบทบาทดำเนินงานในส่วนของการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อย่าง

เหมาะสม รวมทั้งการปรับปรุงศูนย์บริการข้อมูลเวียงกุมกาม ซึ่งเป็นสถานที่ที่สำคัญในการบริการข้อมูลเพื่อการเรียนรู้และท่องเที่ยว แต่ปัจจุบันการดำเนินการจัดการและสภาพของสื่อการเรียนรู้มีปัญหา ยังอยู่ในสภาพที่ไม่เหมาะสม ขาดประสิทธิภาพของการบริการเพื่อการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผลการสนทนากลุ่มครั้งนี้เห็นควรให้มีการดำเนินการปรับปรุงทั้งการบริหารจัดการและการจัดแสดงสื่อนิทรรศการในศูนย์บริการข้อมูลเวียงกุมกามแห่งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

3) ใช้แนวคิดหรือทฤษฎีมาประกอบการพิจารณาเสนอแนวทางการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมครั้งนี้ คือ แนวคิดกับการพัฒนาแหล่งทรัพยากรวัฒนธรรมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและแนวคิดการสร้างแหล่งเรียนรู้ตามที่เสนอไว้ในบทที่ 2 สำหรับแนวคิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนหรือชุมชน นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้ เนื่องจากชุมชนเวียงกุมกาม ประกอบด้วยหลายชุมชนที่มีลักษณะเป็นสังคมเมือง มีพื้นที่อยู่ในเขต 2 อำเภอและ 4 เทศบาล ซึ่งไม่มีศักยภาพและความเข้มแข็ง เนื่องจากชุมชนไม่มีเอกภาพ ดังนั้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนจึงไม่สามารถทำได้

จากการวิเคราะห์ด้วยการประมวลข้อมูลทั้ง 3 ข้อ ดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสรุปและลงความเห็นเสนอแนวทางของการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเวียงกุมกามดังนี้

1) การบริหารจัดการเวียงกุมกามให้มีเอกภาพและเกิดประสิทธิภาพ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่(อบจ.) เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ ดูแลพื้นที่ได้ครอบคลุมทั้งจังหวัด ควรจะสามารถเข้ามามีบทบาทดำเนินงานในส่วนของการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม

2) แนวทางการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเวียงกุมกาม ควรทำการปรับปรุงสื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวให้เหมาะสม โดยการดำเนินการให้เป็นความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่(อบจ.) หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่(อบจ.) เข้ามามีส่วนสนับสนุนการดำเนินการของชุมชนและหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดเอกภาพและประสิทธิภาพ อาทิ ศูนย์บริการข้อมูลเวียงกุมกาม การปรับปรุงห้องประชุมวัดอิเกียง ป้ายนำชมโบราณสถาน และสื่อการเรียนรู้ต่าง เช่น แผ่นพับ หนังสือ เทปเสียง วิกิทัศน์ เป็นต้น

5.2 แนวทางการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเวียงกุมกาม

หัวข้อนี้เป็นการเสนอแนวทางของการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเวียงกุมกาม จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยแนวทางต่างๆดังนี้

5.2.1 การบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเวียงกุมกาม

การบริหารจัดการเวียงกุมกามให้มีเอกภาพและเกิดประสิทธิภาพ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่(อบจ.) เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ ครอบคลุมพื้นที่ได้ครอบคลุมทั้งจังหวัด ควรจะสามารถเข้ามามีบทบาทดำเนินงานในส่วนของการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่(อบจ.) เข้ามามีส่วนสนับสนุนการดำเนินการของชุมชนและหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดเอกภาพและประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะมีขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่สามารถดำเนินการได้ และไม่เกี่ยวข้องกับตัวโบราณสถาน ซึ่งกรมศิลปากรรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติโบราณสถานฯ

5.2.2 แนวทางการปรับปรุงสื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เกิดประสิทธิภาพ

1) การปรับปรุงศูนย์บริการข้อมูลเวียงกุมกาม

เวียงกุมกามมีศูนย์บริการข้อมูล ภายในศูนย์ข้อมูลจะประกอบไปด้วยห้องจัดแสดงต่างๆ แต่ยังคงขาดในเรื่องของสื่อที่ช่วยในการรับรู้ถึงเรื่องราวของเวียงกุมกาม เพื่อสร้างความสนใจให้แก่ผู้ที่เยี่ยมชม และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพควรมีการจัดกิจกรรมนิทรรศการ หมุนเวียนที่จะแสดงให้เห็นคุณค่าของเวียงกุมกาม วิถีชีวิตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของชุมชนเวียงกุมกาม เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้ที่สนใจ นักท่องเที่ยว รวมถึงควรมีเอกสาร ที่ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ศูนย์บริการข้อมูลนี้ทำหน้าที่ที่เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือ อบจ. ร่วมดำเนินการด้วย ในการปรับปรุงศูนย์บริการข้อมูลเวียงกุมกามเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้เสนอแนวทางการปรับปรุงห้องจัดแสดง ดังต่อไปนี้

1.1.) ที่ตั้งและสภาพการใช้งานในปัจจุบัน

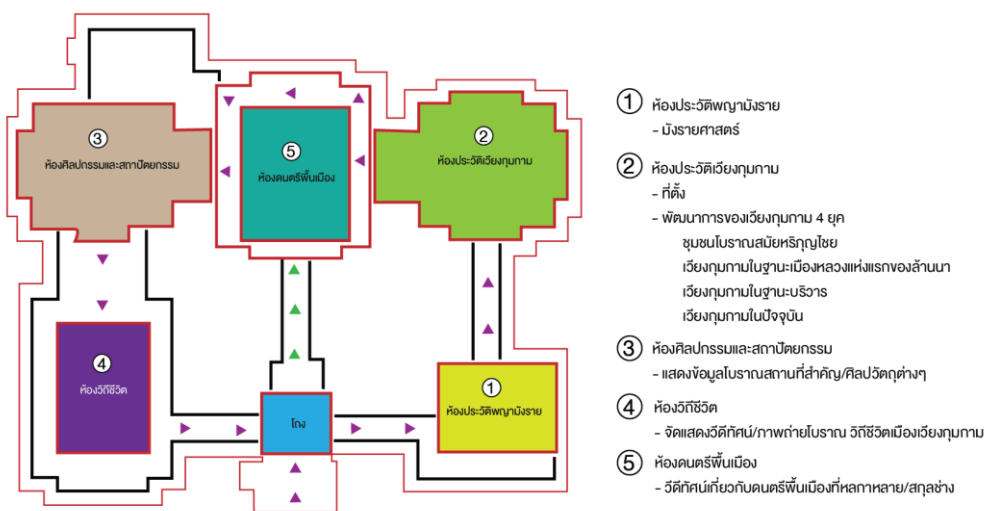
ในสภาพปัจจุบันศูนย์บริการข้อมูลเวียงกุมกามเป็นสถานที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเวียงกุมกาม ควรได้รับการปรับปรุงโดยผู้ศึกษาได้เสนอแนวทางการปรับปรุงห้องจัดแสดง ห้องติดต่อสอบถามศูนย์ข้อมูลเวียงกุมกาม จากสภาพทั่วไปในปัจจุบันของห้องติดต่อสอบถามซึ่งเป็นพื้นที่ทางเข้าที่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจได้เข้าไปสอบถามถึงการเข้าชมศูนย์ข้อมูลเวียงกุมกาม

1.2.) ลักษณะอาคารและแผนผัง

ศูนย์ข้อมูลเวียงกุมกามลักษณะอาคารทรงล้านนาประยุกต์ ตัวอาคารแยกกันเป็นสัดส่วน โดยมีทางเดินเชื่อมต่อกันในบริเวณตัวอาคารกับห้องจัดแสดง

- ศูนย์ข้อมูล เวียงกุมกาม บริษัท องค์กร • ประวัติศาสตร์
- งานศิลปกรรม
 - วิถีชีวิต/วัฒนธรรมชุมชน

นิทรรศการจัดแสดง 5 ห้อง

แผนผังที่ 5.1 แผนผังอาคารห้องจัดแสดงศูนย์ข้อมูลเวียงกุมกาม

ภายในศูนย์ข้อมูลเวียงกุมกามได้มีห้องนิทรรศการจัดแสดงอยู่ทั้งหมด 5 ห้อง อันได้แก่ ห้องพญามังราย, ห้องประวัติเวียงกุมกาม, ห้องศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม, ห้องวิถีชีวิต และ ห้องนครฟื้นฟูเมือง แต่ละห้องจะมีเรื่องราวความสำคัญที่แตกต่างกันออกไป ผู้ศึกษาได้พบว่าภายในห้องต่างๆ ได้มีสภาพที่ควรจะได้รับปรับปรุงเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้ศึกษาจึงได้นำเสนอแนวทางการออกแบบห้องจัดแสดงภายในศูนย์ข้อมูลเวียงกุมกาม

RECEPTION

ห้องประวัติศาสตร์เวียงจันทน์

ห้องศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม

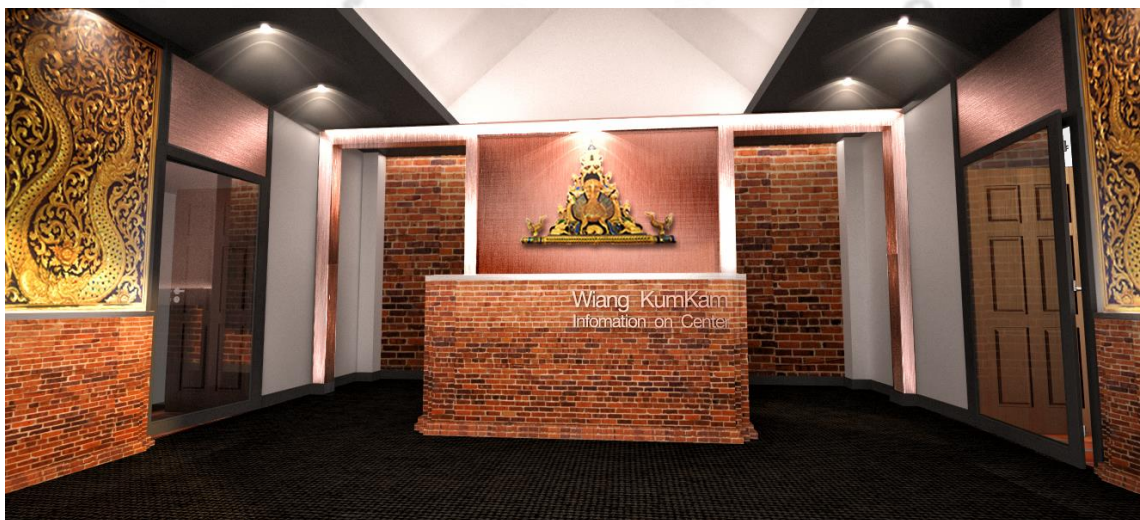
ห้องดนตรีพื้นเมือง

ภาพที่ 5.1 ประเภทห้องนิทรรศการจัดแสดงศูนย์บริการข้อมูลเวียงจันทน์

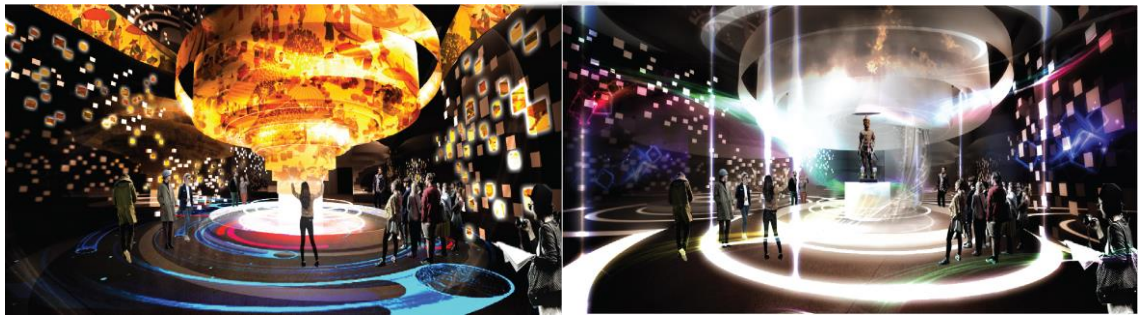
1.3.) ส่วนที่เสนอให้เป็นพื้นที่การปรับปรุงห้องจัดแสดง ได้มีการเสนอแนวทางการปรับปรุงห้องจัดแสดงดังต่อไปนี้

1. ห้องติดต่อสอบถาม (Information) ผู้ศึกษาขอเสนอแนวทางการจัดแสดงห้องติดต่อสอบถาม (Information) ซึ่งเป็นห้องแรกของศูนย์บริการข้อมูลที่นักท่องเที่ยวจะเข้ามาเป็นห้องแรกก่อนที่จะเข้าไปสู่ห้องอื่นๆ ต่อไป ผู้ศึกษาจึงได้เสนอแนวทางการออกแบบห้องติดต่อสอบถามโดยมีการทำผนังให้มีลักษณะคล้ายกับอิฐที่คล้ายกับโบราณสถานในเวียงจันทน์ เพื่อสร้างแรงดึงดูดให้แก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจได้เข้ามาชมศูนย์บริการข้อมูลเวียงจันทน์

ภาพที่ 5.2 ตัวอย่างการออกแบบห้องติดต่อสอบถาม

2. ห้องพญามังราย เป็นห้องที่ต่อจากห้องติดต่อสอบถามซึ่งในปัจจุบันไม่ได้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดแสดง โดยห้องนี้จะได้อธิบายถึงวิถีชีวิต ความเป็นมาในอดีตจนถึงปัจจุบันของเวียงกุมกาม ผ่านในรูปแบบมัลติมีเดียทำให้ผู้ที่สนใจได้รับรู้ข้อมูล และมีการสร้างเรื่องราวในรูปแบบของหนังสือของเวียงกุมกาม เพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ เกิดความเข้าใจถึงแหล่งข้อมูลได้เข้าใจมากขึ้นและเป็นจุดเริ่มต้นเข้าสู่ห้องจัดแสดงต่อไป

ภาพที่ 5.3 แนวทางออกแบบห้องมังรายศาสตร์

3. ห้องขายของที่ระลึก การจัดแสดงห้องขายของที่ระลึกจะเป็นห้องสุดท้ายของการเข้าชมห้องจัดแสดง เมื่อนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจได้ชมห้องจัดแสดงต่างๆ แล้วในส่วน of ห้องนี้เป็นการนำเสนอให้มีการขายของที่ระลึกเพื่อเป็นการส่งเสริมสินค้าที่ผลิตโดยชุมชนเวียงกุมกามซึ่งเป็นการช่วยเสริมสร้างให้ชุมชนมีรายได้และสร้างอัตลักษณ์ต่อเวียงกุมกามภายในห้อง อาจจะมีการขายของ อาทิ เสื้อผ้า ของที่ระลึกที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของเวียงกุมกาม ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจเกี่ยวกับเวียงกุมกามและเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 5.4 ตัวอย่างห้องขายของที่ระลึก

2) การปรับปรุงห้องประชุม วัดอ้อก้าง

2.1) ที่ตั้งและสภาพการใช้งานในปัจจุบัน

ตั้งอยู่บริเวณข้างวัดอ้อก้าง หมู่ 11 ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ สภาพการในปัจจุบัน ห้องประชุมไม่ได้ใช้ประโยชน์ควรปรับปรุงให้ มีส่วนบริการข้อมูลเพิ่มเติม อีกส่วนหนึ่งเพื่อให้เป็นบริการการเรียนรู้และท่องเที่ยวเพิ่มเติมสถานที่ใช้ในการจัดนิทรรศการ หมุนเวียน เกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ หรือ วิถีชีวิต รวมถึงนิทรรศการที่น่าสนใจ จัดแสดงหมุนเวียนใน บริเวณห้องประชุมกระจก

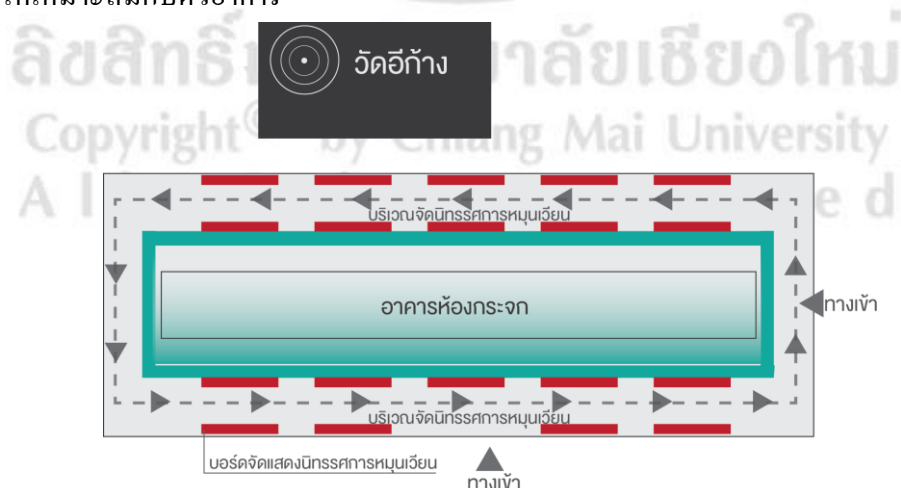
2.2.) ลักษณะอาคารและแผนผัง

ลักษณะอาคารรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าผนังรอบด้านเป็นกระจก มีโถงบริเวณ ตรงกลางเพื่อจัดประชุมตามความเหมาะสมในการจัดนิทรรศการหมุนเวียน

ภาพที่ 5.5 สภาพอาคารห้องประชุม วัดอ้อก้าง

จากลักษณะของอาคารประชุมจึงได้จัดทำแผนผังเพื่อใช้ในการจัดแสดงนิทรรศการ หมุนเวียนให้เหมาะสมกับตัวอาคาร

แผนผังที่ 5.2 แผนผังอาคารประชุม วัดอ้อก้าง

2.3.) ส่วนที่เสนอให้เป็นพื้นที่ในการจัดนิทรรศการหมุนเวียน

พื้นที่เสนอในการจัดนิทรรศการหมุนเวียนบริเวณโถงที่มีบริเวณกว้างและสามารถใช้เป็นพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการหมุนเวียน เพื่อสร้างให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 5.6 พื้นที่ที่ใช้จัดนิทรรศการ

2.4.) แนวทางการจัดนิทรรศการหมุนเวียน

แนวทางการจัดการ โดยใช้พื้นที่โถงประชุมวัดอภัย โดยจัดทำเป็นนิทรรศการหมุนเวียนที่แตกต่างจากศูนย์บริการข้อมูลเวียงกุมกาม โดยจะมีการจัดนิทรรศการหมุนเวียนในเรื่องเกี่ยวกับวิถีชีวิต ประวัติการก่อตั้งเวียงกุมกามจนถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

ภาพที่ 5.7 ภาพตัวอย่างแนวทางการจัดนิทรรศการหมุนเวียน

3) การปรับปรุงป้ายนำชมโบราณสถาน

การจัดป้ายนำชมโบราณสถานเวียงกุมกามปัจจุบันได้มีการทำป้ายอยู่รอบๆ บริเวณเวียงกุมกามแต่ด้วยสภาพการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลทำให้วัสดุที่ใช้ในการจัดทำป้ายนำชมโบราณสถาน ได้มีอักษรที่ให้ความรู้และความหมายได้จางหายไป ผู้ศึกษาได้เสนอแนวทางการจัดทำป้ายนำชมโบราณสถาน que แสดงให้เห็นถึงความโดดเด่นของเวียงกุมกาม โดยให้เป็นภาพแทนสัญลักษณ์ของเวียงกุมกาม

ป้ายนำชมในปัจจุบัน (2557)

ภาพตัวอย่างการจัดทำป้ายนำชม

ภาพที่ 5.8 การปรับปรุงป้ายนำชมโบราณสถาน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

4) การจัดทำสื่อการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยว

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเรื่องราวของเวียงกุมกาม ควรมีการจัดทำแผ่นพับให้แก่นักท่องเที่ยว ในการเข้าชมเวียงกุมกามเพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้และสะดวกต่อการท่องเที่ยว แผนที่ท่องเที่ยวเวียงกุมกาม หนังสือแนะนำการท่องเที่ยวเวียงกุมกาม เทปและซีดีการนำเที่ยวเวียงกุมกาม เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว หน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เชียงใหม่ ควรเป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในการจัดทำสื่อการเรียนรู้

ผู้ศึกษาจึงได้ออกแบบการจัดแผ่นพับเพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ โดยตัวอย่างการออกแบบแผ่นพับจะมีการอธิบายถึงประวัติความเป็นมาของโบราณสถานเวียงกุมกามในแต่ละแห่ง และมีการแสดงถึงราคาของรถราง และ รถม้า ที่ประจำในแต่ละพื้นที่

เวียงกุมกาม
นครโบราณใต้พิภพ
อ.สารภี จ.เชียงใหม่

วัดท่าดีเยี่ยม
โบราณสถานพระเจดีย์เหลี่ยมสร้างขึ้น ในสมัยพญามังราย ปฐมกษัตริย์ผู้สถาปนาเมืองเชียงใหม่ ชื่อเดิมเดิมของพระเจดีย์เหลี่ยมเรียกว่า " กู่คำ " ประวัติความเป็นมาของพระเจดีย์เหลี่ยมหรือ กู่คำ มีที่มาจากหลักฐานเอกสารหลายฉบับด้วยกันที่สำคัญ

อัตราค่าบริการรถม้า
ท่านละ 200 บาท/เที่ยว

วัดภูเม็ญ
จากแผ่นป้ายข้อมูลที่อยู่ติดลงไปจากบริเวณประมาณสองเมตร ประกอบด้วย วิหาร เจดีย์ อุโบสถ โถงกับอุโบสถมีศาลมีเสื่อ และแท่นบูชา วิหารและอุโบสถตั้งอยู่เคียงกันและหันหน้าไปทางทิศตะวันออก วิหารมีร่องรอยการซ่อมกันมาหลายสมัย ส่วนองค์เจดีย์มีเรือนธาตุสูงรับกับองค์ผนังขนาดเล็ก มีลวดลายปูนปั้นประดับเจดีย์สวยงาม ควรเป็นศิลปะในยุคทองของล้านนา

อัตราค่าบริการรถราง	
1-10 คน	ท่านละ 300 บาท
11-15 คน	ท่านละ 350 บาท
16-20 คน	ท่านละ 400 บาท

วัดอิศราวดีหรือวัดอิศร้าง
เดิมบริเวณวัดเป็นป่ารกชั้วและมีผู้คนอยู่อาศัยแห่งนี้เป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งค้างในภาษาท้องถิ่นเรียกว่า "อิศร้าง" ซึ่งใช้เรียกเป็นชื่อสืบต่อมาจนเกิดปกรณัมว่าเมืองเวียงกุมกามโบราณวัดอิศร้าง เมื่อปี พ.ศ. 2528-2529 พบเจดีย์ตั้งอยู่ด้านหลังวิหารซึ่งหันหน้าไปทางทิศเหนืออยู่ด้านซ้ายต่อมามีพ.ศ. 2546 ขึ้นคืนจากวัดอิศร้างถือได้ว่าเป็นหลักฐานบ่งบอกให้ทราบถึงการเกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ซึ่งมีความรุนแรงพอที่จะพัดพาเอาหินทรายและอิฐดินเผาจำนวนมากมาทับถมประปรายกับน้ำท่วมเป็นระยะทำให้ชั้นดินมีตะกอนทรายหยาบ สลับทรายละเอียดและสลับกับกรวดและได้มีการขุดตรวจพบแนวกำแพงแก้วในพื้นที่ทางทิศตะวันตกของเจดีย์และจะมีการขุดค้นขุดค้นต่อไป

ศูนย์ข้อมูลและบริการเวียงกุมกาม
สามารถติดต่อได้ที่ วัดช้างค้ำ วัดเจดีย์เกษิม และศูนย์
ข้อมูลบริการเวียงกุมกาม

ภาพที่ 5.9 ตัวอย่างการแสดงการจัดทำแผ่นพับ

ส่วนข้างในแผ่นพับจะเป็นการแสดงแผนที่ของโบราณสถานเวียงกุมกามเพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวภายในเวียงกุมกามได้สะดวกขึ้น

ทำให้เกิดความสนใจตั้งแต่กลุ่มชุมชน ตลอดจนนักท่องเที่ยวเป็นการสร้างคุณค่าของคนในชุมชนสู่สายตาของนักท่องเที่ยวและผู้ที่สนใจ

6) การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยต้องปกป้องและรักษาคุณค่าลักษณะเฉพาะของมรดกทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ร่วมดำเนินการด้วย

6.1) โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว ควรสร้างเป้าหมายที่เป็นจริง และให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ที่มีศักยภาพด้วยความรับผิดชอบเกี่ยวกับลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งและของชุมชนท้องถิ่นเจ้าของพื้นที่ เพื่อให้ผู้มาเยือนเหล่านี้ได้มีการวางตัวที่เหมาะสม

6.2) โปรแกรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ควรมุ่งให้เกิดการกระจายผลตอบแทนและบรรเทาปัญหาจากสถานที่ที่มีชื่อเสียง ที่มีนักท่องเที่ยวมากเป็นจำนวนมาก โดยส่งเสริมให้ผู้มาเยือนได้ไปสัมผัสกับลักษณะเฉพาะของมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติที่หลากหลาย และกว้างขวางขึ้นในภูมิภาคหรือท้องถิ่น

6.3) การส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายผลผลิตศิลปหัตถกรรมพื้นถิ่นหรือผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่อาจช่วยก่อให้เกิดรายได้แก่ท้องถิ่น จะต้องอยู่บนพื้นฐานของควมมีเหตุผลทางเศรษฐกิจชุมชน และมีความผสมผสานกลมกลืนของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved